

ธรรม

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๑

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “จับต้นชนปลายไม่ถูกครับ”

กราบนมัสการหลวงพ่อก่อน ผมขออนุญาตกราบเรียนสิ่งที่พบเจอในการปฏิบัติครับ ขอหลวงพ่อพิจารณาชี้แนะแนวทางตามที่ได้เห็นสมควรครับ

เมื่อเข้าที่ภาวนา ผมจะทำความเข้าใจโดยใช้คำบริกรรมพุทโธหรือกำหนดลมหายใจ ซึ่งผมจะเลือกทำอย่างใดอย่างหนึ่งโดยสังเกตจากลักษณะจิตใจ ณ เวลานั้นๆ ว่าแบบไหนเหมาะสมกว่ากัน

มีอยู่ครั้งหนึ่งขณะเดินจงกรม ผมบริกรรมพุทโธๆ ไปเรื่อยๆ จนจิตเริ่มมีความตั้งมั่น ผมสลับไปกำหนดลมหายใจโดยหวังให้ได้รับความสุขและความอิ่ม ซึ่งก็ได้รับปิติและความสุขนั้น จากนั้นเกิดความรู้สึกว่าอยากจะบริกรรมพุทโธให้ละเอียดให้หนักแน่นที่สุด เพราะอยากรู้ว่าจะเป็นอย่างไร ผมจึงสลับจากลมหายใจมากำหนดพุทโธตามที่ตั้งใจ

เมื่อทำไปสักพัก ผมสังเกตเห็นอาการของจิตเปลี่ยนไป ผมก็ไม่มั่นใจนัก แต่มีชั่วครู่หนึ่งที่รู้สึกจิตกลายเป็นพุทโธ ด้วยความประหลาดใจจึงหยุดบริกรรมและสังเกตดู ผมเห็นว่าขณะนั้นจิตกลายเป็นจิตที่สูงส่งมาก เหมือนเป็นคนละจิตกับที่ผมเห็นอยู่โดยปกติ

ที่ว่าสูงส่งในที่นี้คือ จิตในขณะนั้นเห็นความสุขเป็นของต่ำ ไม่อยากเกลียดกลัว ผมประหลาดใจมากกว่ามันสามารถเห็นได้ขนาดนี้เชียวหรือ ไม่เคยคิดว่าคำที่ครูบาอาจารย์เรียกว่าของสูงของต่ำ มันจะสูงต่ำต่างกันให้เห็นได้เพียงนี้

ผมสังเกตดูได้ไม่นานนักก็เริ่มเห็นจิตถอยกลับลงมาๆ คือมันเป็นการถอยลงจริงๆ จนกลายเป็นแบบที่ผมเห็นอยู่เป็นปกติ คือไม่เห็นกามสุขเป็นของต่ำอีกแล้ว เห็นกามสุขอยู่ในระดับเดียวกันเลย พร้อมทั้งจะวิ่งเข้าไปใ้เหมือนเช่นปกติ ผมยิ่งประหลาดใจเพราะมันเหมือนเป็นคนละคนกันเลย หรือที่หลวงพ่อบอกๆ ว่า “จิตนี้เป็นได้หลากหลายนัก” จิตนี้เป็นได้หลากหลายนัก จะหมายถึงอะไรประมาณนี้ คือจิตเปลี่ยนแปลงเหมือนเป็นจิตคนละดวงกันเลย

หลังจากนั้นผมก็พยายามนำสิ่งที่เห็นนี้กลับมาพิจารณาดูใหม่ แต่ก็ยังไม่ค่อยเข้าใจนัก ผมแค่สังเกตเห็นได้บ้างว่าฐานของจิตมีความแตกต่างกันไปเป็นช่วงเวลา คือจะใช้คำว่า “อารมณ์” มันก็รู้สึกไม่ตรงนัก เพราะขณะที่เป็นสมาธิกับขณะที่ปกติทั่วไปก็เห็นมีอารมณ์เฉยๆ กลางๆ เหมือนกัน แต่ฐานของจิตก็แตกต่างกัน

ผมไม่แน่ใจเรื่องคำเรียกนะครับ คือผมหมายถึงสิ่งที่จิตทรงตัวอยู่หรือสิ่งที่จิตเป็นอยู่นั้นแหละครับ ซึ่งบางทีก็ไม่ค่อยดีนัก เช่น เป็นความเร่าร้อน เป็นความหยาบกระด้าง และชุดความคิดที่เกิดจากฐานต่างๆ กันเช่นนี้ก็จะมีความแตกต่างกัน

ช่วงนี้ผมก็ยังคงพยายามทำความเข้าใจเกี่ยวกับอาการของจิตทั้งหลายนี้ แต่ก็ยังจับต้นชนปลายไม่ถูกครับ ยังรู้สึกมั่วๆ กันอยู่ แต่ก็พยายามพิจารณาต่อไป จึงเขียนมากราบเรียนหลวงพ่อบอก และขอหลวงพ่อบอกพิจารณาช่วยชี้แนะด้วยครับ

ตอบ : นี่เขาบอกพิจารณา เห็นไหม เวลาเราหัดภาวนาๆ ทุกคนหัดภาวนา ถ้าเวลาภาวนาไปแล้วนะ ถ้ามันไปรู้ไปเห็นสิ่งใดนะ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาท่านบรรลุธรรม ท่านตรัสรู้ธรรม มีรัตนะ ๒ คือพระพุทธกับพระธรรม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรม พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม นี่เป็นพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ แก้วสารพัดนี้ของเรา

แล้วเวลาหลวงตาท่านพูดประจำ ถ้าใครทำความเข้าใจแล้วใจมันเห็นนะ เห็นนรกเห็นสวรรค์ขึ้นมาแล้วจะไม่ทำความชั่วใดๆ เลย

แล้วหลวงตาท่านพูดบ่อย ครูบาอาจารย์ท่านพูดบ่อย ถ้าใครทำความสงบของใจได้ ถ้าจิตมันสงบได้นะ มันจะเชื่อมั่นในพระพุทธศาสนา มันจะเชื่อมั่นในพระพุทธศาสนา

ใช้พวกเราที่เข็นกันอยู่นี้ เข็นกันอยู่นี้ ที่มันไม่เชื่อมั่น มันไม่มั่นคง มันโลเลอยู่นี้ก็เพราะว่าเรารู้โดยสมมุติไง รู้โดยสมมุติบัญญัติคือการศึกษาเรานี่แหละ การศึกษาหรือความรู้ของโลกนี้ สมมุติบัญญัติๆ สมมุติบัญญัติมันก็แค่ความศึกษาความเข้าใจ ความศึกษาความเข้าใจแต่ยังไม่รู้ไม่เห็นใจ

แต่ถ้ามันรู้มันเห็นขึ้นมาละ แค่อจิตสงบเท่านั้นแหละมันจะเชื่อมั่นในพระพุทธศาสนา มาก จิตสงบแล้ว อู้ฮู! อู้ฮู! เลยนะ “พระพุทธเจ้ารู้ได้อย่างไร พระพุทธเจ้ารู้ได้อย่างไร” นี่มันคิดไปงูนนะ แต่ความจริงยังไม่ใช่ นั่นแค่อจิตสงบ มันคิดว่านั่นนิพพาน จิตสงบเท่านั้นแหละ

หลวงตาท่านพูดบ่อย ถ้าใครทำความสงบของใจได้แล้วนะ จะไม่ไปเก้อก๊กกลัวกับโลก จะพยายามฝึกหัดพยายามฝึกฝนของเราถ้าจิตมันสงบได้

นี่มันเป็นการยืนยันไง ยืนยันเวลาผู้ที่กระทำ ถ้าจิตมันสงบ จิตสงบมันมีสตินะ มีสติเป็นผู้ที่บริหาร มีสติเป็นผู้ที่ดูแล มีสติสัมปชัญญะตามความเป็นจริงนะ จิตสงบคือจิตที่เป็นอิสระ เป็นจิตที่เป็นอิสระกับอารมณ์ เห็นไหม อิสระกับอารมณ์ อารมณ์ความรู้สึกของเรา ธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ จิตมันเป็นอิสระ

ถ้าจิตเป็นอิสระแล้วถ้ามีสติปัญญาขึ้นมา อย่างคำถามที่ถามมานี้แหละ พอไปรู้ไปเห็น เข้ามันมหัศจรรย์ๆ ของมัน

เพราะมีคนทีภาวนาเป็นสมาธิๆ มาเล่าให้ฟังเรื่องอย่างนี้ พอจิตมันสงบเข้ามาแล้วมันเป็นสมาธิ มันเชื่อมั่นในพระพุทธศาสนา มันเชื่อมั่นในพระพุทธศาสนา มีคนมาพูดอย่างนี้บ่อยมากเลย ถ้าเขาทำได้ ถ้าเขาทำได้ เขาทำความเป็นจริงของเขาได้ ถ้าเราทำของเราได้

ที่นี้เขาบอกว่าจับต้นชนปลายไม่ถูก

ถ้าคำว่า “จับต้นชนปลายไม่ถูก” มันเหมือนกับคำที่หลงตาท่านพูด เวลาในธรรมะนะ เวลาคนที่ธรรมเกิด ๆ เวลาที่มีคุณธรรมเกิดขึ้นมาเขาเรียกว่า ‘ธรรมเกิด’

ธรรมเกิด มันอยู่ที่คน คนคนนั้นมีอำนาจวาสนาได้สร้างบุญกุศลมา มันจะมีสิ่งนี้เกิดขึ้น แล้วเวลาเกิดขึ้น เวลาหลงตาท่านอธิบายแล้วท่านแสดงธรรม ท่านพูดบ่อยมากกว่า เวลาหลงปุ้มันเวลาท่านเกิด เกิดเป็นภาษาบาลี ๆ แล้วเวลาของท่าน ท่านบอกว่าเวลาท่านเกิดเป็นภาษาไทย ท่านอาจารย์จวนท่านก็เกิดเป็นบาลี

แล้วดูหลงปุ้มันกับหลงปุ้จวนสิ หลวงปุ้จวนเวลาเทศน์ว่ากรรมนะ ใ้อโฮ! บาลีนี้ไหลเลย พวกที่บาลีพวกนี้พวกมีฤทธิ์มีบุญญาธิการ

เหมือนตอนนี่ เหมือนพวกเรา นักเรียนต้องเรียนได้สามภาษา สองภาษาน้อยไปแล้ว ต้องสามภาษา แล้วถ้าเด็กคนใดได้ภาษาอังกฤษ ใ้อโฮ! แอ็กต์น่าดูเลยนะ พูดภาษาอังกฤษได้นี่ แหม! มันรู้สึกว่ามันมีเกียรติ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าใครได้บาลีไป ภาษาบาลี ๆ ผู้ที่มีฤทธิ์ ๆ หลวงตาท่านพูดว่า หลวงปุ้มันเวลาท่านเกิดเป็นบาลี หลวงปุ้จวนก็เกิดเป็นบาลี หลวงตาท่านบอกท่านเกิดเป็นภาษาไทย

นี่เวลาเกิดมันเป็นภาษาไทย แล้วท่านก็พูด ท่านบอกว่า โดยบาลี โดยธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า **ธรรมเกิด เวลาคุณธรรมมันเกิดขึ้นมันผุดขึ้นมากกลางหัวใจ** แล้วถ้าคนไม่เคยเกิดมันก็จะไม่รู้ว่ามันเกิดอย่างไร

แต่คนเวลาธรรมเกิด อย่างเช่นใครเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาอยู่ สงสัยในเรื่องอะไรก็แล้วแต่ เวลาจิตมันสงบ ธรรมมันเกิด มันจะตอบปัญหาเรื่องนั้นนะ เรื่องที่เราสงสัยตอบ พับ! พับ! พับ! เลย มันเหมือนกับมีอาจารย์สอนเด็ก จะอธิบายให้เด็กเข้าใจได้หมดเลย ใ้อโฮ! งงเลยนะ งงต่างคนต่างงง นี่ธรรมเกิด

กรณีนี้เวลาคนที่ปฏิบัติไปส่วนใหญ่มันจะเกิดอย่างนี้ กรณีแก้ไขในหัวใจของตน ใครมีอุปสรรคสิ่งใดแล้วธรรมะจะมาสั่งมาสอน ที่ว่าธรรมะมาโปรดใจ พระธรรมๆ มาโปรด นี่มันมีของมัน

แต่หลวงตาท่านบอกว่า 'กิเลสเกิด'

เราฟังที่แรกก็งงๆ นะ พระไตรปิฎกบอกว่าธรรมเกิด หลวงตาบอกว่ากิเลสเกิด แล้วท่านก็อธิบาย กิเลสเกิดเพราะมันเกิดไปแล้วเราอยากได้อยากให้เป็นอย่างนั้น

เพราะธรรมตาคนเวลาธรรมมันเกิดมีความสุขมาก มันมีความสว่างกระจ่างแจ้ง มันมีคุณวิภาวะ มันมีปัญญา เหมือนเป็นนักวิทยาศาสตร์ใหญ่คนหนึ่งเลย มันก็อยากเป็นอย่างนั้น ใครอยากจะเป็นชาวนาทุกข์จนเข็ญใจ ใครๆ ก็อยากจะเป็นนักวิทยาศาสตร์ ใครอยากจะเป็นคนทุกข์คนจน

นี่ก็เหมือนกัน เวลาปกติเหมือนคนทุกข์คนจน เวลาธรรมมันเกิดขึ้นมาที่ ใจโฮ! มันเหมือนนักปราชญ์เลย รู้แจ้งแทงตลอด มีความเข้าใจ รู้หมดเลย แต่มันก็เกิดด้วยอำนาจวาสนา แล้วหลวงตาท่านบอก กิเลสเกิด กิเลสเกิดเพราะเวลามันเกิดแล้วมันมีความฝังใจ

คนเรามันทุกข์มันยาก เวลามันมีความสะดวกสบายหนหนึ่ง ความสะดวกสบายอย่างนั้น เราก็มีเป้าหมายว่าอยากได้อย่างนั้นอีกๆ นี่กิเลสเกิด อยากได้โดยไม่มีเหตุมีผล อยากได้ด้วยต้นหาความทะยานอยาก อยากได้โดยกิเลส มันไม่ใช่เกิดโดยธรรม มันทำให้เราเร้าร้อนขึ้น เป็นสองชั้นสามชั้นไป

โดยธรรมตาเราก็อยากให้เป็นอย่างนั้น แต่ความเป็นอย่างนั้นได้มันเป็นอย่างนั้นได้ขึ้นมามันก็เกิดจากพุทธโอ เกิดจากอานาปานสติ เกิดจากการกระทำของเรา มันเกิดจากการอบรมบ่มเพาะจิตของเรา

ที่มันเกิด มันเกิดเพราะความอบรมบ่มเพาะ พอมันเป็นอย่างนั้นขึ้นมาได้แล้วมันก็เกิด ความมหัศจรรย์ เพราะมันเป็นปัจเจกตั้ง เป็นสันตปิฎกฐิติโก เป็นความรู้ของเรา เป็นปัจเจกตั้ง เป็นความที่เข้าไปรู้ไปเห็นโดยเฉพาะตนเฉพาะหน้ากับธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

นี่ไง มันเกิดมาจากความบ่มเพาะ เกิดจากการกระทำ แล้วพอเกิดการกระทำแล้ว สิ่งที่ได้มา เราก็ไปเอาที่ผล มันคือวิบาก สิ่งที่เกิดขึ้น สิ่งที่เกิดขึ้นคือสิ่งที่ไปรู้ไปเห็นขึ้นมา แล้วก็อยากได้สิ่งที่รู้ที่เห็น แต่ไม่ได้อยากได้ที่การกระทำนั้นไง

ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ ถ้าคนที่ภาวนาแล้วทำารู้เลย ที่มันได้มาๆ ได้มาเพราะอบรมบ่มเพาะ ได้มาเพราะคำบริกรรม ได้มาเพราะอานาปานสติ ได้มาด้วยปัญญาอบรมสมาธิ ที่ได้มาเพราะจิตมันสงบแล้วมันถึงไปเห็นสิ่งนั้น เห็นสิ่งนั้นเพราะมันเป็นจิตนิสัยสิ่งนั้น มันก็เห็นสิ่งนั้น

ถ้าเห็นแล้วนะ ทุกคนก็จะเป็นแบบนี้ ทุกคนถ้ายังไม่เข้าใจมันก็กระเสือกกระสน พอกระเสือกกระสนก็จิตเสื่อมไง พอคนไม่เคยเป็นสมาธิเลยมันก็ไม่เห็นคุณค่า พอเป็นสมาธิขึ้นมา ก็เห็นคุณค่ามาก แล้วพอมันเสื่อมขึ้นไปก็อยากจะได้คุณค่าอย่างนั้น

ความอยากได้โดยไม่มีเหตุมีผล ความอยากได้โดยการดิ้นรน ทุกข์มาก แต่พอมันเข้าใจนะ มันต้องพาให้แตกเหวี่ยงออกอย่างนั้นนะ จนเลือดซิบๆ นั้นแหละจนเข้าใจแล้ว เออ! เลิกเลย พอแล้ว นั้นล่ะกลับไปพุทโธอีก

มันต้องโดนกิเลสมันหลอก หลอกไปจนเลือดซิบๆ นั้นแหละมันถึง อ้อ! โดนกิเลสหลอกอย่างนี้เนาะ นี่กิเลสหลอก แต่พอมันเข้าใจนะ ถ้าคนที่มีวาสนายังคิดได้นะ ถ้าคนไม่มีวาสนาคิดไม่ได้ คิดไม่ได้ก็เหมือนว่าเราทำไม่ได้ เราไม่มีโอกาส เราเป็นคนวาสนาน้อย เลิกไปเลย หรือทำอย่างอื่นไปเลย นั้นคนไม่มีโอกาส ถ้าคนมีโอกาวยังคิดได้นะ ถ้าคิดได้

นี่พูดถึงว่าผลที่มันเป็น ไม่ต้องจับต้นชนปลายหรอก ความเป็นจริงมันเป็นจริงอย่างนั้น แต่ถ้าเป็นจริงอย่างนั้น มันก็อยู่ที่วาสนาของคน

วาสนาของคน บางคนทำได้ง่าย บางคนทำได้ยาก ถ้าคนทำได้ยากขึ้นมา โอ้โฮ! มันลงทุนลงแรงมากกว่าเขา มันลงทุนลงแรงมากกว่าเขาเพราะคนทำได้ยากมันก็ทำมาได้อย่างยาก เพราะทำมาได้อย่างยากแล้ว ของที่เราได้แล้วมันหลุดมือไปจะเอาคืนมาๆ

เอาคืนมา เอาคืนมาต้องกลับไปพุทโธ ถ้ากลับไปพุทโธ กลับไปอานาปานสติ นั่นแหละ ตรงนั้นแหละ ถ้าตรงนั้นสงบขึ้นมาแล้วมันอาจจะได้คืนมา

คำว่า “อาจจะได้คืนมา” นะ เพราะคนที่ทำความสงบของใจแล้วเวลาไปเห็นกายขึ้นมาแล้วก็อยากให้เห็นเหมือนเดิมๆ แต่เวลาพิจารณาไปแล้วถ้าเวลาไปเห็น เห็นกายเหมือนกัน แต่เห็นคนละสถานะ เพราะมันเป็นปัจจุบันไง สิ่งที่ได้มาแล้ว ได้มาแล้วคืออดีตใจ

ฉะนั้นบอกว่า จะได้แบบนี้ๆ อีก

ไม่ได้ จะได้ดีกว่าเดิมก็ได้ เสมอเดิมก็ได้ หรืออ่อนด้อยกว่าเดิมก็ได้ แต่มันมีผล มันมีผลกับการประพฤติปฏิบัติ มันมีผลกับการฝึกหัดใจของเรา ใจของเรามีการฝึกหัดทำซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ ฝึกหัดจนมันเข้มแข็ง ฝึกหัดจนมันแข็งแรง ฝึกหัดจนมันรักษาตัวมันเองได้ มันก็จะดีขึ้นไปตามข้อเท็จจริงนั้น

นี่พูดถึงว่า ถ้าคำว่า “จับต้นชนปลาย” คำว่า “จับต้นชนปลายไม่ได้” หมายความว่า เราเรียงลำดับ ๑ ๒ ๓ ๔ ไม่ได้ เพราะเราเรียงไม่ได้ เพราะเรายังไม่มีความชำนาญไง แล้วเราไม่จำเป็นจะต้องไปเรียงให้ได้ เราวางไว้ มันเป็นอดีตไปแล้ว เรากลับมาอยู่กับปัจจุบันนี้

เวลาอยู่กับปัจจุบันนี้ก็กลับมาที่แหละ กลับมาที่คำเขathamนี้ไง “ผมภาวนาพุทโธๆ พร้อมกับลมหายใจบ้าง แล้วก็เลือกเอาเป็นระหว่างวาระว่าความเหมาะสมว่าจะลมหายใจก็ได้ จะเป็นพุทโธก็ได้”

แต่ถ้าเราพุทโธก็ได้ ลมหายใจก็ได้ ทำของเราต่อเนื่องไปๆ แต่ที่มันเป็น มันเป็นของมัน โดยข้อเท็จจริงของมัน โดยข้อเท็จจริงของมันนะ เราไม่มีความสามารถที่จะสั่งที่จะบังคับบัญชาให้มันเป็นจริงๆ

เพราะเรามีเจตนา อธิษฐานบารมี เรามีเจตนาของเรา เราตั้งเจตนาของเราว่าเราจะทำอย่างนั้น แล้วเราก็วางไว้ แล้วเราก็มาประพฤติปฏิบัติของเราให้ถึงเป้าหมายนั้น แต่เราไม่มีสิทธิ

ว่าต้องเป็นอย่างนั้นๆ ใ้ฉันมันเป็นโรงงานอุตสาหกรรม โรงงานอุตสาหกรรมมันจะตั้งใจว่าทำอย่างนั้นๆ แล้วถึงที่สุดแล้วก็จะจบอย่างนั้น

แต่จิตของเรามันไม่เป็นอย่างนั้น หนึ่ง มีเรื่องเวรเรื่องกรรม เรื่องเวรเรื่องกรรม เรื่องอำนาจวาสนา เรื่องอำนาจวาสนานะ แล้วก็เรื่องปัจจุบันว่าเรามีสติปัญญาเล็กน้อยแค่ไหน แล้วก็ยังมีเรื่องกิเลสของคน มีเรื่องของกรรมของสัตว์ กรรมของสัตว์ กรรมเราไปทำอะไรได้ไว้ มันมีเวรมีกรรมอะไร มันมีตัวแปรมากเลย มันมีตัวแปรมาก

**แต่เวลาถ้าผู้ที่ประพฤติกปฏิบัติไปแล้ว ศิล สมาธิ ปัญญาเหมือนกัน อริยสังค
เหมือนกัน**

อยู่ที่เวรกรรมของคน ไม่ได้ทำเวรทำกรรมไว้มาก ไม่ได้ทำเวรทำกรรมไว้มาก เวลาบ้านเรือนของเรา เรามีกระต๊อบห้องหอ เราทำความสะอาดเดี๋ยวก็จับใช้ใหม่ บางคนมีบ้าน ๓ ชั้น ๔ ชั้น เวลาทำความสะอาดก็ทำแล้วทำเล่าๆ เหงื่อไหลหย้อยเลย บ้านเขาหลังใหญ่ บางคนมีเป็นตึกหลายๆ ชั้น มันอยู่ที่บ้านเล็กบ้านใหญ่

คำว่า “บ้านเล็กบ้านใหญ่” หมายถึงว่า อุปาทานของคนฝั่งลึก ลึกมากลึกน้อยของคนไม่เหมือนกัน ที่นี้การทำความสะอาดของใจก็ไม่เหมือนกัน แต่เวลาจิตสงบแล้วสงบเหมือนกัน

บ้านเล็กบ้านใหญ่มันก็มีอำนาจวาสนาตอนที่เวลาผลมันก็ได้กว้างขวางกว่ากัน คับแคบกว่ากัน มันก็แตกต่างกันไปในบ้านเล็กบ้านใหญ่ใช้ใหม่ นี่พูดถึงว่าสิ่งที่เป็นตัวแปร

แต่ถ้ามันทำของเรา กลับมาที่นี้ สิ่งที่เกิดขึ้นมันเป็นบุญกุศลของคน เวลาคนปฏิบัติเวลาจิตเขาละเอียดขึ้น สิ่งที่เขารู้เขาเห็นขึ้นมา เวลามันมีความสุขขึ้นมามันมหัศจรรย์ของมันจนจิตของมัน เห็นใหม่ เวลาจิตที่มันสังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลงของจิตของตัวเอง เวลาที่เห็นจิตของตัวเอง เห็นว่าความสุขมันเป็นของต่ำต้อย

นั่นเรื่องของโลกๆ นะ ดุสิต ศิล เวลาศีลที่ขอ อาราธนาศีล วิริตศีล อธิศีล ศิลก็เกิดมาแตกต่างกัน

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเจตนาที่ว่ามันรู้มันเห็น เวลาเห็นว่ากามสุขมันเป็นของต่ำๆ เวลาของต่ำ แล้วเวลาสูงเวลาต่ำมันแตกต่างกันขนาดไหน

เวลาจิตที่มันตั้งขึ้นมาแล้วมันไม่ลงมาเกลือกกลั้ว มันไม่ลงมาเกลือกกลั้ว ไม่มาเห็นอย่างนี้เป็นของมีค่า นี่ไง รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง เวลาคนที่ประพฤติปฏิบัติ รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง รสในสามโลกธาตุนี้ต่ำต้อยทั้งนั้นเลยถ้าจิตมันเป็นจริงได้นะ ถ้าจิตเป็นจริงได้แล้ว

เวลาประพฤติปฏิบัติ สิ่งที่เป็นสมาธิ สมาธิมันหีนทับหญ้า ถ้าเป็นสมาธิ เวลาเป็นสมาธิที่ดีมันก็เห็นว่าเป็นของต่ำของต้อย เวลามันคลายจากสมาธิขึ้นมาแล้วมันก็เป็นปุถุชนเหมือนกัน

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่ว่ามันเข้าไปแล้วมันเจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญ ถ้ามันยังเจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญอยู่ เดียวมันก็เห็นสูงเห็นต่ำอยู่อย่างนี้ ถ้าเห็นสูงเห็นต่ำ

เห็นสูงเพราะอะไร เห็นสูงเพราะมีสติมีปัญญา มันอยู่กับพรหมจรรย์ของมันไง

ถ้าเห็นต่ำ เห็นต่ำเพราะว่าเราเป็นมนุษย์ปุถุชนไง มันก็เป็นกามคุณ กามคุณ ๕ กามคุณ ๕ ของปุถุชน

แต่พูดถึงถ้าเป็นธรรมๆ เป็นธรรมมันสูงส่งกว่านั้นเยอะ ถ้าสูงส่งกว่านั้นมันเห็นโทษ เห็นโทษต่อเมื่อเราทำความสงบของใจได้ เห็นโทษต่อเมื่อเขาไปเห็นจิตของเขา เห็นจิต นี่มันรู้ธรรมๆ ผู้รู้มันไปรู้ธรรม รู้ธรรมก็เกิดจากการกระทำของเรา

ถ้าเกิดจากการกระทำของเราแล้ว เรามีสติปัญญาแล้ว เราได้สัมผัส ปัจจัยตั้ง สันติภูมิ โภ เราได้รับรู้ รับรู้แล้ว เวลามันผ่านไปแล้วมันก็จบ นี่จบแล้ว แต่มันฝังใจนะ มันฝังใจเพราะคนไปรู้ไปเห็นเข้า

นี่ไง ที่ว่า ศรัทธา อจลศรัทธา

เวลาศรัทธาๆ ศรัทธามีความเชื่อ ศรัทธาความเชื่อเดี๋ยวมันก็คลายได้ แต่อจลศรัทธา อจลศรัทธาเข้าไปรู้ ศรัทธา ปุถุชน กัลยาณปุถุชน ปุถุชนนี่คนหนา ถ้ามีศรัทธาความเชื่อก็ศึกษา ถ้าเป็นกัลยาณปุถุชน รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร

รูป รส กลิ่น เสียง นี่กามคุณไง รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร แต่ถ้ามันมีสติปัญญา มันรู้เท่า มันขาดหมดนะ รูป รส กลิ่น เสียงก็เป็นรูป รส กลิ่น เสียง

เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า **รูปอันวิจิตร เสียงอันวิจิตร สิ่งที่สูงส่งแค่ไหนไม่ใช่กิเลส ตัณหาความทะยานอยากในใจของคนต่างหากคือกิเลส**

ถ้ามันละที่ตัณหาความทะยานอยากแล้ว รูป รส กลิ่น เสียงมันจะเป็นอย่างไรมันก็เป็นรูป รส กลิ่น เสียงนั้นนะ รูป รส กลิ่น เสียงมันก็เป็นธรรมชาติของมัน เป็นเรื่องของมัน มันอยู่ของมัน ถ้าจิตใจของเรามันรักษาได้ นี่กัลยาณปุถุชน

ถ้าจิตมันสงบอีก ที่อาการของจิตที่เขาว่า ถ้าจิตมันสงบอีก สงบบ่อยครั้งเข้าๆ จนมีความชำนาญนะ

เขาจะสร้างบ้านสร้างเรือน ใ้พวกนั่งร้านมันต้องแข็งแรง ถ้านั่งร้านไม่แข็งแรง การก่อสร้างนั้นชำรุดเสียหายหมด แล้วช่างผู้ขึ้นไปก่อสร้างก็จะเกิดอุบัติเหตุด้วย

จิตสงบแล้วจิตสงบแล้ว สงบแล้วสงบแล้วจนมันตั้งมั่น จนจิตมีกำลัง นั่งร้านนั้นแข็งแรง จิตใจที่มันแข็งแรงมีอำนาจวาสนานั้นนะมันค่อยรำพึงไปเห็นกาย

แต่นั่งร้านของเรายังไม่แข็งแรง เราจะสร้างตึกสร้างร้านใหญ่โตขึ้นไปมันเกิดความชำรุดเสียหายได้ แต่ด้วยความชำนาญของคนก็ผูกเอา พยายามขัดให้มันมั่นคงของมัน ด้วยความชำนาญก็ทำไป นั้นมันก็อันตราย อันตรายนะ อันตราย ถ้าทำงานเสร็จมันก็เสร็จได้ อันตราย ถ้าทำงานไม่ได้นะ มันชำรุดเสียหายขึ้นมามีปัญหาทั้งนั้นนะ

นี่พูดถึงว่าการทำความสงบของใจ เราทำความสงบของใจขึ้นมา ถ้าใจมันสงบแล้ว ความสงบบ่อยครั้งเข้าๆ ทำซ้ำทำซาก ถ้ามันมีกำลังของมัน

ถ้าไม่มีกำลัง กำลังไม่พอ หรือว่าทำไปแล้วมันอยากรู้ อยากเห็น มันอยากฝึกหัด ใช้ปัญญา ก็ใช้ไปๆ แต่มันต้องมีจุดยืนไปข้างหน้าว่า จิตของเราต้องมั่นคง เราทำของเราแล้วเราหวังประโยชน์กับเรา

ถ้าจิตเราไม่มั่นคงมันก็อย่างนี้ เวลามันทำไปแล้วนะ เวลาศรัทธามันดีมันก็ทำได้ แล้วพอภาวนาไปพอมันทุกข์มันยากขึ้นมา พอศรัทธามันเสื่อม แล้วความทุกข์ความยาก คนมันไม่มีขันติธรรม ไม่มีความอดทน...เลิก

เราอยู่ในวงการพระ เราเห็นการประพฤติปฏิบัติของพระ พระเวลาปฏิบัติ พระบวชใหม่ๆ ปฏิบัติเข้มแข็งมาก พระปฏิบัติมาทุกคนบวชมาแล้วอยากมาก แต่อย่างเรา เราล้มเหลวขึ้นมา เราไม่มีที่พึ่งที่อาศัย พอไปเจอครูบาอาจารย์ที่มีชื่อเสียง ครูบาอาจารย์ที่แนะนำได้ เออๆ เขาอยู่พักหนึ่ง แล้วพอทำไม่ได้ ไปที่อื่นดีกว่า...นี่การทำที่ไม่สม่ำเสมอ

เราอยู่ในวงการพระ เราดูพระมาว่า พระปฏิบัติไปแล้วทำไมมันไม่ก้าวหน้า พระปฏิบัติไปแล้วมันไม่เข้มแข็ง พระปฏิบัติไปแล้วทำไมไม่ต่อเนื่อง

แล้วสุดท้ายแล้วมาอ่านพระไตรปิฎก **ภิกษุเราผู้ประพฤติปฏิบัติที่มันไม่ได้ผลเพราะขาดความสม่ำเสมอ ขาดความสม่ำเสมอ การทำสม่ำเสมอแล้วทำต่อเนื่องๆ**

ถ้ามันทำของมันสม่ำเสมอแล้วต่อเนื่อง แล้วถ้ามันทำของมันได้ ในพระไตรปิฎกอีกแหละ ผู้ที่ปฏิบัติธรรมสมควรแก่กรรม ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี อย่างน้อยพระอนาคามี

ถ้าทำต่อเนื่อง มันคง แล้วพยายามของเรา แล้วมีครูบาอาจารย์ชี้หน้าที่ดี ทำต่อเนื่อง ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี อย่างน้อยพระอนาคามี

แต่นี้เรากระทำกันไปแล้วล้มลุกคลุกคลาน แล้วมันก็อยู่ที่วาสนาด้วยนะ วาสนาถ้ามันขันติธรรม มันต่อเนื่องแล้วมันทำของเราไป แล้วเวลาคนที่มีความวาสนามันจะมีปัญญาพยายามหาเหตุหาผลช่วยสนับสนุนการปฏิบัติของตน

หาเหตุหาผลนะ หาเหตุหาผล องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็มุนษุย์ หลวงปู่มั่นก็มุนษุย์ เราก็มุนษุย์ ทำไมครูบาอาจารย์ท่านทำได้ แล้วครูบาอาจารย์เวลาท่านทุกข์ท่านยากขึ้นมา ท่านทุกข์ยากขนาดไหน แล้วเวลาท่านหาทางออก หาทางออกอย่างไร

เพราะเวลาเราปฏิบัติมาใหม่ๆ เราอ่านประวัติหลวงปู่มั่น อ่านประวัติครูบาอาจารย์ แล้วเอาสิ่งนั้นมาเป็นคติ เป็นคตินะ มันมีอยู่ ๒ เล่ม พุดบ่อยมาก แล้วก็อยากจะพุดอีก

ประวัติหลวงปู่เทศก์กับประวัติหลวงปู่หลุย องค์หนึ่งติดสมาธิ ๑๑ ปี องค์หนึ่งติด ๑๗ ปี ท่านเขียนเอง อัดตโนประวัติ ไปอ่านสิ

เราอ่านนะ ไ้โฮ! ติดสมาธิถึง ๑๗ ปีเขียนนะ ไ้โฮ! กล้วน่าดูเลย ติดสมาธิ ๑๗ ปีคือเสียเวลาเปล่าๆ ๑๗ ปี องค์หนึ่งติด ๑๗ ปี องค์หนึ่งติด ๑๑ ปี หลวงปู่หลุยกับหลวงปู่เทศก์ อัดตโนประวัติหลวงปู่เทศก์ ไปอ่านได้

เราอ่านหนังสืออย่างนี้ พออ่านเข้าไป ไ้โฮ! หนูนี้ตั้งเลยนะ มันกลัว กลัวมาก กลัวติดสมาธิ พอกลัวติดสมาธิปั๊บ ตั้งแต่นั้นมานะ เราตั้งสัจจะเลย **นิมิตไม่เอา เห็นอะไรไม่เอา เอาความสงบแล้วฝึกหัดให้ปัญญา**

นี่เราอ่านประวัติครูบาอาจารย์มา เราก็ได้ประโยชน์จากประวัติครูบาอาจารย์มาเยอะที่เราปฏิบัติมาเพราะเราอ่านประวัติครูบาอาจารย์มา ครูบาอาจารย์องค์ไหนปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ปฏิบัติอย่างไรแล้วมันก้าวหน้า เราก็เอาไ้ นั่นเป็นแบบอย่าง

ชื่นชมหลวงปู่หลุยมาก เราอยู่ทางอีสานนะ เวลาฝนตก เราเดินรอบกุฏิ มันคิดกระหิมียิ้มย่องนะ อืม! เก่งนะ แม้แต่ฝนตกแดดออกก็ยังภาวนา เขาฝนตกเขาก็เลิกกันแล้ว ไ้เราฝนตกเดินรอบๆ ชายคา เดินจงกรม เดินรอบชายคา ชื่นชมตัวเองนะ ชายขี้เท่อ ยังอวดอยู่นี้ ยังคิดชมตัวเองว่า เออ! เอ็งก็ยังคงเป็นคนดีอยู่นะ ยังไม่ทิ้งความเพียร

พอมานั่งอ่านประวัติหลวงปู่หลุย ท่านบอกว่าท่านเดินจงกรมในกลด กลดหลังหนึ่งนี่ท่านเดินจงกรมในกลด

โอ้ย! ญู่แพ้ยเลย ราบคาบเลย

แต่เดิมเราเดินจงกรมรอบชាយคา เวลาฝนตกหน้าฝน เดินจงกรมรอบชายคานะ เพราะฝนมันตก ก็ยังคิดขึ้นมาในความคิด อืม! เราก็เร่งความเพียรของเรา เราก็ทำความเพียรของเรา มันไม่มีทางจงกรม เราก็พยายามหาหนทางทำจนได้ ยังชมตัวเองอยู่ว่ามันไม่ทิ้ง

แต่พอมาอ่านประวัติหลวงปู่หลุย โอ้ย! หงายท้องเลย ท่านเดินจงกรมอยู่ในกลด ใ้ไฮ! อ่านอย่างนี้แล้วมาปลุกปลอบใจของตน อ่านอย่างนี้แล้วมากระตุ้น

เราอ่านประวัติครูบาอาจารย์มานะ อ่านมาเพื่อเป็นคติเพื่อเป็นแบบอย่าง เพื่อมาพลิกแพลงช่องทางในการปฏิบัติของเรา เพราะอะไร เพราะเรากระเสือกกระสน เราอยากหาทางออก เราอยากหาทางไป ถ้าหาทางไปแล้วเราทำของเราอย่างนั้น เราเห็นประโยชน์กับเรื่องนี้มาก

ฉะนั้น เราเห็นประโยชน์กับเรื่องนี้มา เราถึงทำหนังสือประวัติครูบาอาจารย์ไปเพื่อประโยชน์ ถ้าใครมีแนวคิด ใครคิดจะเอาตัวรอด ใครคิดอยากจะมีคุณธรรม นี่มันสอนตลอดเวลา แล้วเราน้อมมา อกาลิโกใจ ไม่มีกาลไม่มีเวลา เราจะปลุกปลอบใจเรา ได้ตลอดเวลา เราจะทำให้เราหมั่นเพียรได้ตลอดเวลา นี่ถ้าเรามีจิตใจคิดแบบนี้

นี่พูดถึงว่า เขาจับต้นชนปลายไม่ได้

คำว่า “จับต้นชนปลายไม่ได้” สิ่งที่ผ่านมาไปแล้ว เราเห็นประเด็นอยู่ ๒ ประเด็น คำถามนี้ประเด็นหนึ่งคือเขาไปรู้ไปเห็น จิตสงบแล้วไปเห็นสังขารอันนั้น ถ้าไปรู้ธรรมๆ

พอรู้ธรรม มันเป็นการยืนยันว่า พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับสังขารแล้วก็อริยสงฆ์ ถ้าใครไปรู้ไปเห็นเข้าแล้วมันจะเชื่อมั่นเชื่อมั่นในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

ถ้ามันเชื่อมั่นในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เราจะไม่ปล่อยให้ชีวิตเราเหลวไหลไป ถ้าไม่ปล่อยให้ชีวิตเราเหลวไหลไปมันจะเป็นประโยชน์ ประโยชน์กับการกระทำนี้เรากระทำ

มันเหมือนกับเราสั่งซื้อสินค้าออนไลน์ แต่สั่งเท่าไรก็ไม่เคยมาส่งสักที รอแล้วรออีก
 สินค้าไม่มาส่ง พวกเราก็เหมือนกัน ปฏิบัติแล้วปฏิบัติเล่าจิตไม่เคยสงบสักที ปฏิบัติแล้ว เฮ้ย!
 มันจะมีจริงหรือวะ ปฏิบัติแล้วมันแห้งแล้ง

แต่ถ้าใครปฏิบัติแล้วไปรู้ไปเห็นเข้า ยืนยัน เหมือนสั่งสินค้า เขามาส่ง อิม! ได้ เดียวนี้
 โลกเจริญ อยู่บ้านก็สั่งของได้ นี่ก็เหมือนกัน เวลาปฏิบัติแล้วจิตมันรู้ได้ จิตมันเห็นได้ ถ้าจิตมันรู้
 ได้ จิตมันเห็นได้ มันเป็นการยืนยันว่าปฏิบัติแล้วมันได้ผลตามความเป็นจริง ถ้ามันปฏิบัติแล้ว
 มันได้ผลตามความเป็นจริง เห็นไหม

ที่เราเห็นประเด็นอยู่ ๒ ประเด็น ประเด็นหนึ่งคือประเด็นนี้ ประเด็นที่ว่า ถ้ารัฐธรรมนูญแล้ว
 มันเป็นการยืนยัน เป็นการยืนยันกับใจเราเองว่ามันมีอยู่จริง มันมีอยู่จริง แล้วถ้ามีอยู่จริงแล้ว ที่
 ทำความจริงที่นี้ก็อยู่ที่ความเพียรของเราแล้ว ความเพียรของเรา ความวิริยะ ความอดุสาหะของ
 เรา นี่ถ้ามันเห็นความจริงนะ

สอง เรื่องการภาวนา พอกำหนดพุทโธๆ พร้อมกับลมหายใจ

แล้วเวลาพูด มันอยู่ที่จังหวะและโอกาสคนกระทำนะ ถ้าเราพุทโธได้เราก็พุทโธของเรา
 ไป แต่ถ้าเราจะกำหนดลมหายใจก็กำหนดลมหายใจของเราไป

แต่ที่นี้เวลาเขาบอกว่า เวลาที่มันพุทโธอยากให้ละเอียดขึ้น

เวลาเราวางสิ่งใดมันต้องมีสติมีปัญญาไง เดี่ยวเราก็พุทโธ เดี่ยวเราก็อานาปานสติ
 แล้วถ้ากิเลสมันสวมรอยละ เวลากิเลสมันสวมรอย

เขาถึงบอกว่าเขาพยายามจะพุทโธให้ละเอียดๆ อยากรู้ผลว่าถ้ามันจริงจังขนาดไหน

อยากรู้ผล เห็นไหม ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิ เวลาถ้ามันเข้าอัปนา พุท
 โธๆ ให้มันหนักแน่นขึ้นไป พุทโธๆ พุทโธจนพุทโธไม่ได้เลย

ถ้าพุทโธไม่ได้ ส่วนใหญ่แล้วพุทโธไม่ได้ หลวงตา ครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติแล้วท่านบอกพุทโธๆ พอพุทโธมันจะหายหรือลมมันจะหาย ส่วนใหญ่แล้วกิเลสมันจะสวมรอย “เฮ้ย! อย่างนี้ตายนะ คนไม่หายใจไม่ได้นะ” นี่มันจะสวมรอยตลอด

แต่ถ้าพุทโธ คนที่จะลงอุปนาสมาก่อนส่วนใหญ่แล้วเริ่มต้นใหม่ๆ จะเจอประสบการณ์อย่างนี้ จะเจอเหตุการณ์แบบนี้ เจอเหตุการณ์ที่ลึกลับสยอง เจอเหตุการณ์ที่ไม่แน่ใจ เจอเหตุการณ์ที่ไม่กล้าทำ เจอเหตุการณ์ที่กลัว กลัวจะตาย

แต่ถ้าคนพอมันทำไป พูดอย่างไรก็แล้วแต่ ฟังมากน้อยขนาดไหนก็แล้วแต่ ถ้าใครไปเจออาการแบบนี้มันต้องมีควมรู้สึกลักษณะนี้แน่นอน รู้ขนาดไหนก็ทำอะไรไม่ได้

ถ้ามันจะแก้ได้ มันต้องแก้ด้วยปัญญาของตน

พอมันไปถึงตรงนั้นมันจะเกิดอาการอย่างนั้นเลย “อู๊ย! จะไม่ตายหรือ อู๊ย! จะตาย”

อ้าว! ตาย อะไรตายก่อน ขอลองดู อะไรจะตายให้มันตาย ว่าไปเลย พอมันละเอียดไปๆ จนพุทโธไม่ได้ จนกำหนดลมหายใจไม่ได้ สักแต่ว่ารู้ รู้อันละเอียด รู้อันละเอียด นี่อุปนาสมาก่อน

ถ้ามันเป็นทางโลก เป็นในทางฤๅษีไซ้ไพร่เขาว่ารวมใหญ่ รวมใหญ่นี้รวมใหญ่แบบสมาธิ

แต่เวลาถ้าในพระพุทธศาสนา เวลาใช้ปัญญาพิจารณาไปแล้ว เวลามันพิจารณาไปนะ พิจารณาธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ เวลามันขาดเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป เวลาจิตกับกายมันแยกออกจากกัน กายเป็นโพธิ จิตเป็นกระจกใส นั่นก็เป็นรวมใหญ่ รวมใหญ่ของธรรม ถ้ารวมใหญ่อย่างนั้นมันขาดหมดเลย

เพราะว่ารวมใหญ่ๆ มันมีรวมใหญ่ด้วยสมาธิก็มี

มันพิจารณาไปแล้วเวลามันสมุจเฉทปหานโดยมรรค มันทำให้โลกนี้ราบไปหมด นั่นก็มี

เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติไปท่านมีประสบการณ์ของท่าน คำว่า “ประสบการณ์ของท่าน” ท่านจะรู้ถึงวุฒิภาวะ ถึงฐานจิตสูงส่งสูงต่ำขนาดไหน องค์ความรู้ๆ ครูบาอาจารย์สำคัญสำคัญตรงนี้

ฉะนั้น เราเห็นประเด็น ๒ ประเด็น ประเด็นหนึ่งที่ว่าเข้าไปรู้ธรรมเห็นธรรม กับประเด็นหนึ่งคือว่าจิตมันระหว่างอานาปานสติกับพุทโธ

เราจะต้องมีสติปัญญา เราเป็นผู้คัดเลือกคัดแยก ทำอย่างนี้ถูก แต่ถ้าเราพลังแฝงไม่มี สตินะ กิเลสมันหลอกเอง คือทำอะไรบางอย่างมันควรจะได้ประโยชน์ กิเลสมันพลิก “อย่างนี้ดีกว่า อย่างนี้ดีกว่า” เราจะไม่เชื่อใจ

เราต้องมีจุดยืนว่า เราเป็นผู้กำหนด เราเป็นผู้กำหนด เราเป็นคนตัดสิน สติสัมปชัญญะ สติควบคุมดูแลในการปฏิบัติ อย่าให้กิเลสมันมาชักนำ อย่าให้กิเลสมันมาโน้มน้าวไป ถ้าทำอย่างนี้ได้มันถึงจะเป็นประโยชน์ใจ

นี่เห็นประเด็นอยู่ ๒ ประเด็นในคำถามนี้

คำถามที่ว่า ระหว่างพุทโธกับอานาปานสติ แล้วเราโยนไปโยนมา นี่กรณีนี้หนึ่ง

อีกกรณีหนึ่งที่เราไปรู้ธรรมของเรา ถ้ารู้ธรรมคือไปเห็น รู้เห็นจิต จิตสงบแล้วเห็นความสูงส่งกับความต่ำต้อย

แต่เดิมเวลาฟังกรรมฐาน เวลากรรมฐานเขาพูด เวลาสูง เวลาต่ำ ภายนอก ภายใน ฟังแล้วมันเหมือนกับเป็นสัญญาอารมณ์ใจ

“ภายนอก ภายใน ภายในกาย มันมีมาจากไหน มันไม่มีหรอก เวลาพูดก็พูดกันไป มันเป็นสัญญาอารมณ์ มันไม่เป็นความจริง”

แต่ถ้าคนไปรู้เข้าสะอีกทั้งนั้นนะ ไปรู้เข้า สะอีกเลย ถ้าไปรู้เข้า รู้ตามความเป็นจริง อิม! มันเป็นอย่างนั้นจริงๆ

ฉะนั้น เวลาหลวงตาท่านพูดไป หลวงตาท่านจบมหานะ ท่านบอกท่านจบมามา บาลี
นี่เข้าใจได้ ท่านบอกเลย สิ่งทีเวลาสมุจเฉทปหาน ขณะจิต ในตำราไม่มี ท่านเรียนมาแล้ว ใน
ตำราไม่มี ในตำราบอกวิธีการทั้งนั้นนะ เวลาผล ให้มันรู้เอง

หลวงปู่มันเทศนาว่าการ เวลาอะไรจำเป็นท่านข้ามเลย ไม่ได้ ไม่ได้เพราะอะไร ไม่ได้ มัน
เป็นการทำลายลูกศิษย์โดยทางอ้อม เพราะมันไปรู้ไปเห็นก่อน รู้จิตก่อน มันตอบจิตได้ก่อน
มันสร้างภาพทั้งนั้นนะ ทั้งๆ ที่ปฏิบัติแล้วมันควรได้ดี มันเลยไม่ได้ดีใจ

หลวงปู่มันเวลาอะไรที่เป็นความจำเป็นท่านข้ามไปๆ ท่านไม่บอกให้กิเลสมันเอาไป
เป็นการทำร้ายผู้ปฏิบัติ นี่ความเห็นหลวงปู่มันนะ หลวงตาท่านก็ข้ามไปๆ

แล้วเวลาพระพุทธรูปเจ้าไม่ฉลาดกว่าหลวงปู่มัน ไม่ฉลาดกว่าครูบาอาจารย์เราหรือ
ในพระไตรปิฎก ในพระไตรปิฎกนั้นนะ วิธีการดับทุกข์ทั้งนั้นนะ แต่เวลาเป็นจริงๆ
ขึ้นมามันเป็นจริงในใจของผู้ปฏิบัติ มันเป็นจริงในใจของเรา ถ้าเป็นจริงในใจของเรา
ปัจจัยตัดตั้ง สันติภูมิ

เวลาเป็นจริงขึ้นมาแล้วมันเป็นภาษาปัจจุบัน ถึงมีภายนอก ภายใน ภายในภายใน
ปัญญาภายนอก ปัญญาใน รอบรู้จากข้างนอก ภายนอก ภายใน

แล้วคนแหม่งไม่เป็นนะ “ภายในก็ตีมน้ำเข้าไปเย็นๆ ภายใน”

ความคิดทั้งหมดภายนอกหมด ทำความสงบของใจเข้ามา ใจสงบระงับแล้วถ้า
จิตยกขึ้นสู่วิปัสสนานั้นนะภายใน ภายในสมาธิ ภายในจิต ภายในที่ปฏิสนธิจิตที่จะไป
ชำระกิเลส แต่ถ้าความคิดเรานี้ภายนอกหมด เพราะมันเกิดจากจิต มันส่งออกหมด

“ภายนอก ภายใน” ถ้าไม่เป็นพูดออกมาจะ มันปล่อยไปทั้งนั้นนะ เสว่ ปล่อยไปเป็น
คอกๆ เลย “ภายนอก ภายใน จะเป็นอย่างนั้น”

ถ้าอย่างนั้นนะ เราก็บอกเลย จีวร กลับจีวรมันก็เป็นภายนอกภายใน เวลาห่มจีวรก็
กลับข้างเลย วันนี้ห่มภายใน พุ่งนี้ห่มภายนอก จีวรกลับข้าง กลับข้าง ข้างนอกข้างในใจ มัน
เป็นวัตถุทั้งหมด

ภายในคือภายในมรรค

ภายนอกคือสมมุติบัญญัติ คือความคิดเรานี่แหละ นี่ภายนอก

ภายนอก ภายใน ถ้าเป็นภายในนะ ฉะนั้น เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าละกิเลสทั้งภายนอกและภายใน ละกิเลสทั้งภายนอกและภายใน

ภายนอก เพราะเรามีกิเลสเราถึงไปติดรูป รส กลิ่น เสียงภายนอก ถ้าละกิเลสภายในแล้ว มันละกิเลสภายใน มันก็ละภายนอกด้วย ละกิเลสทั้งภายนอกและภายใน

ไม่ใช่ว่าละกิเลสภายในแต่ยังไปติดกิเลสภายนอกอยู่ มันไม่มีหรอก

ละกิเลสทั้งภายนอกและภายใน ถ้าเป็นความจริงนะ

ถ้าจะพูดในเชิงปฏิบัติ ในทางบาลี ในทางวิชาการ แต่ถ้าเป็นกรรมาฐานแล้ว ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ของเราะ ในวงปฏิบัตินะ พูดจากประสบการณ์ของตน แล้วมันพูดจากประสบการณ์เป็นสำนวน

หลวงตา ธรรมะหลวงตาใครพูดนี้เราฟังออกเลยนะ เป็นของหลวงตา ธรรมะอย่างนี้เป็นของหลวงปู่เหรียญ ธรรมะอย่างนี้เป็นของหลวงปู่ดุลย์ สำนวนใครสำนวนมัน

สำนวนใครสำนวนมัน มันมาจากไหน มาจากเขามีองค์ความรู้ แต่ถ้าไม่มีนะ เอาตำราตลอด

หลวงตา เราจะฟังใครพูดก็แล้วแต่ เราารู้เลย นี่จำของหลวงตามา ใครจะพูดก็แล้วแต่ อันนี้ของหลวงตา อันนี้ของหลวงปู่ดุลย์ ฟังที่เดียวรู้เลยว่า เป็นของใคร มึงจะไปลอกเลียนมาอย่างไร เพราะเชิงภาวนาไม่เป็นไง

ถ้าวันไหนเชิงภาวนาเป็นนะ มันจะเป็นความรู้ของเชิง ถ้าความรู้ของเชิงก็พูดออกมาจากองค์ความรู้ พูดออกมาจากคุณธรรมของตน นี่คือพระกรรมาฐาน

แต่นี้จะพูดไป จะพูดว่า มันจะต้องไปตามทฤษฎี ตามอย่างที่เขาว่า

ถ้าตามทฤษฎีนะ เวลาพระกรรมฐานเวลาเทศน์ว่าการในทางทฤษฎี เราจะบอกว่ามัน
จำมา นั่นเป็นภาคปริยัติ ไม่ใช่ภาคปฏิบัติ

ถ้าภาคปฏิบัติเขาจะต้องเอาประสบการณ์ เอาความจริงในใจของตนสั่งสอน
ลูกศิษย์ นั่นเขาจะมีความรู้จริง เอวัง